

Jørgen Leth:

DET
PERFEKTE
MENNESKE

En kortfilm

(Forbehold: Det drejer sig om et første udkast. Filmen, som er bestilt af Kortfilmrådet, produceres af Laterna Film med Claus Nissen og Maiken Algren som aktører, Ole John som fotograf og J. L. som instruktør. Det færdige resultat vil naturligvis på mange måder komme til at afvige fra denne synopsis).

Projekt

Et smukt ungt par fungerer som demonstrationsobjekter. Vi skal se hvordan et menneske blir dygtigere til at leve.

Note: Det annoncerede tredje afsnit af Jørgen Leths roman »Billedet forestiller« udgår af dette nummer.

Det hele foregår i et lyst demonstrationslokale med operationsstue-belysning. Først ses vore to forsøgsobjekter i (helst) nøgen eller næsten nøgen tilstand. De er de eneste tilstedeværende objekter i rummet, som er uden dekoration. De ses så at sige under lup. De skal vise hvordan et menneskes krop fungerer, hvordan et menneske står, går, løber, sidder, ligger osv.

Hele tiden foregår aktionerne gnidningsløst, perfekt, vore forsøgsobjekter er velbyggede, villige, med andre ord velegnede til forsøg, og de ser sunde og sympatiske ud.

Fælles for disse demonstrationer er at de kan registreres umiddelbart af os som lægtagere forsøget. Altsammen vises **uden ironi**, dette er ikke en satirisk film, det er derimod en instruktiv film, vi skal se hvordan det perfekte menneske skabes og lever. Også kommentar og musik skal understrege denne karakter, kommentaren skal være informativ og musikken enkel og blank.

Billedstilen skal være en krydsning mellem reklamefilmens strålende vitale udadvendthed og undervisningsfilmens saglighed.

Vi skal i denne film se drømmen om den fuldendte nutidstilværelse udtrykt i en slags glansbilledmodel, hvis skønhed ikke forstyrres af meninger, postulater eller andet nævenyttigt. Vi går ikke nogen ideologiske ærinder.

Filmen blir et dokument om Livet i Danmark Anno 1967. Den vil vise modellen Det Perfekte Menneske, skabt på vore ønskeforestillinger som de er udtrykt på forskellig vis i vores hverdag, især i reklamen.

Hvad mere er: den syntetiske verden, der her skal ses bygget op, er konstrueret direkte for filmmediet.

Personer: A (mand) og B (kvinde).

Sted: Filmstudie, hvid baggrund.

Rekvisitter: Et bord, to stole, en seng, en vaskekumme m/vand, (altsammen hvidmalet så tingenes konturer næppe kan skelnes på den hvide baggrund), smukke kjoler og elegante habitter, en flot middag for to, toiletartikler.

Musik: Skrives og indspilles til filmen. Musikken har en statisk, meget simpel karakter, kan afbrydes hvorsomhelst.

Kommentar: En strøm af objektive oplysninger. Musik og kommentar sammenkomponeres og kombineres med billedet, således at kompositionen styrer billedets forandringer (zoombevægelser) uden at tage hensyn til hvad der sker med personerne i billedet.

Kamera: Ideelt to kameraer til alle scener. Kameraets bevægelighed begrænses og styres i hver

scene af spilleregler, som ikke tager hensyn til forløbet af hvad der foregår. De to foretrukne muligheder for bevægelse er zoom fra total ind til ultranær (men ikke som »dramatisk« effekt, mere som mikroskopforstørrelse) og panorering fra den ene side til den anden (og altid ført helt ud over »interessefeltet«s grænser, ud i det tomme, hvide rum). Panorering kan kun udføres når kamera står i en ganske bestemt afstand fra objektet – til gengæld udløser denne afstand automatisk panorering.

Desuden tænker jeg på visse muligheder med et kamera som er skiftevis skarpt lagttagende (koncenteret) og ubestemt søgende (distræt).

1 Inventaret er anbragt fra starten. A og B befinder sig i »låste« stillinger, uden tøj på. Det er et syntetisk, tilsyneladende livløst miljø. Kamera dvæler ved tilsyneladende tomme detaljer, intetsigende enkeltheder. Personernes øjne opdager kamera. Kamera undersøger øjne og mund, som taler.

2 Morgentollette og påklædning. Detaljer af renseseshandlinger som hver person udfører på sig selv. Fx. tandbørstning, håndvask, ansigtsvask, armhulevask, hårkæmning. Ritualerne findeles og lagttages som stumper af et større mønster. Påklædning: enkelte detaljer af hver persons påklædning fastholdes eller »hentes tilbage« til nærmere lagttagelse. Påklædningen deles op i stadier som evt. vises diskontinuerligt. A og B går med tøjet på, prøver sig ind i det, føler sig ind i det. Stigende kompleksitet i gangarter og andre bevægelser, som udsætter tøjet for stræk og den slags. Dog skal det hele have præg af elementær legemskultur.

3 Måltid. Mad bringes ind af B. Hendes entré studeres ved hjælp af afbrydelser, klip, overtoninger, evt. slow motion. Hendes »forhold« til døren studeres. De sætter sig til bordet. »At sætte sig til bordet« studeres på lignende måde. Begynder at spise. »Begynder at spise«. A og B siger noget. De sætter navne på de ting de gør og på de ting de fortærer. De finder de ord der passer til handlinger og genstande. Tingene får ny dimension ved at blive benævnt. Måltidet studeres på forskellige stadier, og endelig i et fremskredent, destruktivt stadium: A og B spiser og drikker over evne, alt for meget. Som om de tar den fulde konsekvens af at der er sat mad på bordet. Men vi slutter sce-

nen med et tidligere, mere harmonisk stadium af måltidet.

4 Rygning. Rygeritualer. Tænde cigaret, cigar, pipe på forskellig måde, for sig selv, for hinanden, med tændstikker, med lighter. Den erfarne og den uerfarne ryger. Som reklame for en cigaret og som et mislykket forsøg. Forskellige numre hvor tobakken, cigarettens, bruges til noget andet end at ryge, fx. destrueres eller til tortur, eller spøg og skæmt. Dialog: forskellige standardfraser om rygning. »Ryger De?«, »En cigaret?« etc.

5 Erotik. A og B berører forskellige dele af deres egne kroppe, tar sig fx. til hår, næse, ører, mund, bryst osv. Altså forskellige typer selvbetaling lagttages. A og B opdager hinandens kroppe. Forskellige typer indbyrdes berøring, fx. mund til hånd, hånd til hånd, hånd til fod, mund til fod, mund til mund. A og B klæder hinanden af. Forskellige tempi af indbyrdes afklædning. Samtidig med de opdager hinandens kroppe opdager de nogle ord, som handlingerne, berøringerne, kan »oversættes« til. De blikke de tilkaster hinanden, den måde de ser på hinanden på i dette centrale stadium af deres samvær, undersøges. »Forelskelse« undersøges.

6 A's solo. A med et temmelig veiltalende, kraftig udvidelse af ordforråd, men somom han bruger nye ord han endnu ikke har opdaget betydningen af. Han bruger dem som udtryk uden om den rent semantiske betydning. Han vil nemlig nu udtrykke sig. Han taler direkte til kamera, henvender sig til det, prøver at vinde det for sig, prøver at virke overbevisende. Finder smukke ord, poesi. Prøver også at udtrykke sig korporligt. Han har lært noget om sig selv og sine muligheder i livet.

7 B's solo. Hun vil vise hvad en kvinde er. Bevæger sin krop med det tydelige ønske: at gøre indtryk. Flirter med kamera.

8 Hilsen, meddelelse, velkomst, afsked. Forskellige slags hilsner udveksles, hjertelige, af-

målte, stereotype osv. A meddeler sig til B og omvendt, ved hjælp af sedler, hvvisken, kærtegn, telefon – i al ubemærkedhed eller tydeligt. Velkomst- og afskeds-scener.

9

Frastødning.

A undgår B og omvendt. Som i reklamefilm a la dårlig ånde. En ret kort scene om indbyrdes frastødning. Den ene vender sig bort, den anden henvender sig. Jeg tænker også på fysikfilm om atomer eller atomdele der undviger hinanden lige i det øjeblik de er ved at ramle sammen. Dialog: henvende-replikker som ikke siges færdig, afbrudte henvendelser af typen »Vil du ikke...«

10

Forskellige sindsstemninger. Munterhed, latter, melankoli, fortvivelse, ligegladhed, resignation, hengivenhed, søvnighed osv. Dialog: Hvad der hører til nævnte stemninger. De kan nu flere ord. Kan fx. tale om lykken (-Er du lykkelig?-), kan opfatte lykken abstrakt, har erfaring – men kommer muligvis ikke lykken nærmere ved at tale om den.

11

Smilet.

A og B viser forskellige stadier af smil som bryder frem og afbrydes, og hver gang den smilende person fastholdes lidt »længere«, vender vedkommende sig bort fra kamera og går bort. Dette gentages i glidende rytme med overtoninger.